

UZASADNIENIE

K. G. został oskarżony o to, że:

w dniu 3 października 2016 r. o godz. 18:45 w miejscowości P., gm. B., woj. (...) prowadził pojazd mechaniczny m-ki F. (...) o nr rej. (...) w ruchu lądowym znajdując się w stanie nietrzeźwości 1,58 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu będąc wcześniej skazanym prawomocnie za czyn z art. 178a § 1 k.k.

to jest o czyn z art. 178a § 4 k.k.

Wyrokiem z dnia 23 lutego 2018 roku w sprawie II K 895/16 Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim uznał:

- oskarżonego K. G. w miejsce zarzucanego mu czynu uznał go za winnego tego, że w dniu 3 października 2016 roku około godz. 18:45 w miejscowości P., gmina B., woj. (...) prowadził pojazd mechaniczny marki F. (...) o numerze rejestracyjnym (...) w ruchu lądowym znajdując się w stanie nietrzeźwości 1,58 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu. to jest czynu wyczerpującego dyspozycję art. 178a § 1 k.k. i za czyn ten na podstawie art. 178a § 1 kk wymierzył mu karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności,
- na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 k.k. wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił wobec oskarżonego K. G. i ustalił okres próby na 2 (dwa) lata,
- na podstawie art. 71 § 1 kk wymierzył oskarżonemu karę 50 (pięćdziesiąt) stawek dziennych grzywny, przyjmując wartość jednej stawki dziennej na kwotę 20 (dwudziestu) złotych,
- na podstawie art. 42 § 2 kk orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w strefie ruchu lądowego na okres 3 (trzech) lat,
- na podstawie art. 63 § 2 kk na poczet orzeczonego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w strefie ruchu lądowego zaliczył oskarżonemu okres rzeczywistego zatrzymania prawa jazdy od dnia 03 października 2016 roku,
- na podstawie art. 49 § 2 kk zasądził od oskarżonego K. G. na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej kwotę 5.000 (pięć tysięcy) złotych tytułem świadczenia pieniężnego,
- zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 220 (dwieście dwadzieścia) złotych tytułem opłat oraz kwotę 70 (siedemdziesiąt) złotych tytułem wydatków poniesionych w sprawie.

Apelację od powyższego wyroku wywiedzioną z art. 438 pkt 1 kpk w części dotyczącej rozstrzygnięcia o karze na niekorzyść oskarżonego wniósł Prokurator zarzucając mu:

I. Obrazę przepisu prawa materialnego tj. art. 63 § 4 kk poprzez jego niezastosowanie w pkt 5 wyroku, a zastosowanie art. 42 § 2 kk;

II. Obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 43a § 2 kk poprzez jego niezastosowanie w punkcie 6 wyroku, a zastosowanie art. 49 § 2 kk, podczas gdy art. 49 § 2 kk został uchylony w dniu 1 lipca 2015 roku.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:

- wyeliminowanie z pkt 5 wyroku art. 63 § 2 kk i orzeczenie zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na podstawie art. 63 § 4 kk.

- wyeliminowanie z pkt 6 wyroku art. 49 § 2 kk i orzeczenie świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej w wymiarze 5.000 złotych na podstawie art. 43a § 2 kk, a w pozostałej części utrzymanie skarżonego wyroku w mocy.

Skargę apelacyjną w całości na korzyść oskarżonego K. G. na podstawie art. 438 pkt 1, 2 i 3 kpk złożył również obrońca oskarżonego. Skarżący zarzucił wyrokowi:

1. Obrazę przepisów prawa materialnego poprzez niewłaściwe zastosowanie art. 49 § 2 k.k. w zakresie punktu 6 wyroku,

2. obrazę przepisów postępowania mających wpływ na treść orzeczenia:

- art. 7 k.p.k., 410 k.p.k. w zw. z art. 2 k.p.k. i art. 42 ust 3. Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej poprzez dokonanie dowolnej oceny materiału dowodowego w zakresie nie dania wiary zeznaniom świadka M. J., oparcie się na zeznaniach świadków P. C., Ł. Ś. oraz wyjaśnieniach oskarżonego M. D.;

- art. 4 w zw. z art. 5 i art. 6 k.p.k. wobec stwierdzenia Sądu I instancji, iż wyjaśnienia oskarżonego w sprawie stanowią „wyłącznie przyjętą linię obrony dla uniknięcia przez oskarżonego odpowiedzialności karnej i niezaskądzące na wiarę wobec ich sprzeczności z pozostałym materiałem dowodowym w sprawie”, podczas gdy w doktrynie procesu karnego wskazuje się, iż wyjaśnienia podejrzanego (oskarżonego) są jednym z najistotniejszych w sprawie w świetle sentencji in dubio pro reo;

- art. 167 k.p.k. w zw. z art. 193 par 1 k.p.k. w zw. z art. 9 k.p.k. - poprzez nie wykazanie inicjatywy dowodowej w zakresie pozyskania rzetelnych informacji istotnych dla sprawy, jak również oddalenie wniosku dowodowego obrońcy oskarżonego z dn. 24 listopada 2017 r. w zakresie dopuszczenia dowodu z opinii biegłego medyka sądowego oraz pozyskania informacji z KPP w T. na okoliczności wskazane w protokole rozprawy z dnia 24 listopada 2017 - k. 48 - 48 v.;

- art. 6 w zw. z art. 7 w zw. z art. 9 oraz art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 14 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych poprzez: rozpytanie i odebranie zeznań przez organy procesowe od świadka A. K., będącego w momencie rozpytania i składania zeznań w stanie nietrzeźwości i poczynienie ustaleń faktycznych w oparciu o w/w dowody,

3. błąd w ustaleniach faktycznych, skutkujących przypisaniem oskarżonemu sprawstwa i winy w zakresie zarzucanego mu czynu, w sytuacji gdy zebrany materiał dowodowy, oceniany zgodnie z art. 7 w zw. z art. 5 i art. 6 k.p.k. nie daje jednoznacznych podstaw do przyjęcia, iż oskarżony zachowaniem swoim wypełnia dyspozycję art. 178a § 1 k.k.

W konkluzji obrońca oskarżonego wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku, co do istoty sprawy i uniewinnienie oskarżonego od dokonania zarzucanego mu czynu.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 29 maja 2018 roku:

Prokurator poparł apelację wniesioną przez Prokuraturę Rejonową w Tomaszowie Mazowieckim z tą modyfikacją w, iż punkcie 2 apelacji modyfikuje omyłkę pisarską w ten sposób, że w miejsce przywołanego art. 42 § 2 kk, wnosi o przywołanie art. 63 §2 kk, a także w punkcie 3 apelacji, we wnioskach, o wyeliminowanie art 63 § 2 kk i wpisanie w miejsce orzeczenie zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, wpisanie sformułowania, że na podstawie przywołanego artykułu zaliczenie oskarżonemu okresu rzeczywistego zatrzymania prawa jazdy.

Odnosnie apelacji obrońcy przyłączył się do niej w części dotyczącej zarzutu obrazę art. 49 § 2 kk, wniósł o nieuwzględnienie apelacji obrońcy w pozostałej części.

Obrońca oskarżonego wniósł o nieuwzględnienie apelacji wniesionej przez Prokuraturę Rejonową w Tomaszowie Mazowieckim, poparł apelację wniesioną osobiście oraz wnioski w niej zawarte.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odnosząc się na wstępie do apelacji obrońcy oskarżonego Sąd Okręgowy uznał, iż jest ona zasadna jedynie w części.

Podnieść bowiem należy, iż wywody skarżącego sprowadzają się w istocie rzeczy do zanegowania ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd I instancji w przedmiotowej sprawie. Opierają się one na odmiennej interpretacji zebranych w sprawie dowodów i nie przedstawiają jakichkolwiek przekonujących argumentów, podważających prawidłowość i słusność rozumowania Sądu I instancji.

Dokonane bowiem przez Sąd I instancji ustalenia w pełni odpowiadają zebranym dowodom, a nade wszystko są wynikiem wszechstronnej oraz wnikliwej ich analizy.

Zaważyć trzeba, iż przekonanie Sądu I instancji o istnieniu niepodważalnych dowodów na sprawstwo oskarżonego K. G., pozostaje pod ochroną prawa procesowego, jako że nie wykracza poza ramy zasady swobodnej oceny dowodów wyrażone w art. 7 kpk. Jednocześnie zaś konkluzje Sądu meriti stanowią wynik rozważania wszystkich okoliczności, a nade wszystko zostały wyczerpująco i logicznie – z uwzględnieniem wskazań wiedzy, doświadczenia życiowego i prawidłowego rozumowania – uzasadnione w pisemnych motywach wyroku.

Skarżący nie wykazał w żaden sposób, aby rozumowanie Sądu I instancji, przy ocenie zgromadzonych w sprawie dowodów było wadliwe, bądź nielogiczne. Zarzuty przedstawione w apelacji mają w istocie charakter polemiczny i opierają się wyłącznie na odmiennej, subiektywnej ocenie zebranych dowodów. Apelujący podnosząc, iż w toku przeprowadzonego postępowania karnego poczyniono błędne ustalenia faktyczne, polegające na uznaniu, iż oskarżony dopuścił się czynu zarzucanych mu czynów, nie przedstawił żadnych racjonalnych argumentów uzasadniających przyjęcie odmiennej wersji niż ta, którą ustalił Sąd Rejonowy.

Treść uzasadnienia zaskarżonego wyroku wskazuje, że Sąd Rejonowy rzetelnie i kompleksowo ocenił zebrany w sprawie materiał dowodowy, wnikliwie go rozważył i wyprowadził na jego podstawie trafne wnioski.

Do poczynienia prawidłowych ustaleń faktycznych na gruncie analizowanej sprawy w pełni upoważniały Sąd I instancji rzetelnie i kompleksowo ocenione osobowe i nie osobowe źródła dowodowe.

Odnosząc się z kolei do poszczególnych zarzutów obrońcy oskarżonego Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sądu I instancji odnośnie uznania za wiarygodne zeznania funkcjonariuszy, którzy dokonali zatrzymania oskarżonego K. P. C., Ł. Ś. oraz M. D.. Wszyscy ci świadkowie złożyli spójne, logiczne i korespondujące ze sobą zeznania. Podali oni, że widzieli nadjeżdżający z naprzeciwka pojazd marki F. (...) o nr rejestracyjnym (...), który następnie zatrzymał się na poboczu. Istotnym jest również, że wszyscy świadkowie zgodnie wskazali, iż ani na chwilę nie stracili z pola widzenia przedmiotowego pojazdu, w związku z tym nie było możliwości, aby w tym czasie, ktoś do pojazdu wsiadł lub z niego wysiadł. Podczas kontroli funkcjonariusze stwierdzili, iż na miejscu kierowcy siedział oskarżony K. G., a na miejscu pasażera A. K.. Obaj znajdowali się w stanie nietrzeźwości. Zeznania powyżej wskazanych świadków potwierdzają zeznania A. K., który wprawdzie nie pamiętał szczegółów przedmiotowej zdarzenia, to jednak potwierdził, iż w chwili kontroli wykonywanej przez funkcjonariuszy siedział na miejscu pasażera. Słusznie również Sąd Rejonowy nie dał wiary zeznaniom świadka M. J.. Są one bowiem sprzeczne z zeznaniami powyżej wymienionych świadków. Przede wszystkim funkcjonariusze Policji dokonujący kontroli zeznali zgodnie, iż przez cały czas, od momentu kiedy zauważyli samochód, do chwili zatrzymania, mieli kontakt wzrokowy z przedmiotowym pojazdem i nie widzieli, aby ktokolwiek do niego wsiadł lub z niego wysiadł. Nie mogło być więc tak jak zeznaje świadek M. J., iż to on kierował pojazdem, lecz po zatrzymaniu się zabrał kluczyki z samochodu i oddalił się. Trzeba przy tym podkreślić, iż w zebranym w sprawie materiale dowodowym brak jest jakichkolwiek dowodów, które potwierdzałyby wersje tego świadka.

Nie można też uwzględnić zarzutu skarżącego, iż Sąd Rejonowy błędnie odmówił wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonego K. G.. Wyjaśnienia te sprowadzają się bowiem w istocie do tego, iż nie przyznał się on do dokonania

zarzucanego mu czynu, a twierdzenie to jest sprzeczne z uznanym przez Sąd Rejonowy za wiarygodny pozostałym materiałem dowodowym.

Niezasadny jest również podnoszony przez obrońcę oskarżonego zarzut obrazy art. 5§2 kpk oraz art. 7 kpk, która wpływa na treść oskarżenia. Bowiern wątpliwości w zakresie ustaleń faktycznych powinny być wyjaśnione i usunięte przez wszechstronną inicjatywę dowodowa organu procesowego i gruntowna analizę całego dostępnego materiału dowodowego. Dopiero wtedy, gdy po wykorzystaniu wszelkich istniejących możliwości wątpliwości te nie zostaną usunięte, należy je wytłumaczyć w sposób korzystny (por. wyrok SN z dnia 25.06.1991 r., WR 107/91, OSNKW 1992, nr 1, poz. 14). Bowiern zgodnie z ustalonym w doktrynie i orzecnictwie poglądem stan określany jako "niedające się usunąć wątpliwości" powstaje, gdy w trakcie postępowania sądowego występują określone wątpliwości natury faktycznej lub prawnej. Zanim sąd uzna określone wątpliwości za "niedające się usunąć", winien podjąć działania zmierzające do stwierdzenia, czy wątpliwości w ogóle wystąpiły, czy były rozsądne, a nie wymyślone, czy i jakie miały znaczenie dla kwestii odpowiedzialności prawnej oskarżonego, czy udało się je przezwyciężyć w sposób dopuszczalny przez prawo procesowe itp. Dopiero w razie braku możliwości usunięcia wątpliwości, po wykorzystaniu wszelkich istniejących możliwości dowodowych, następuje rozstrzygnięcie ich na korzyść oskarżonego. Oznacza to, że stan "nie dających się usunąć wątpliwości" jest stanem niemożności przyjęcia ustaleń niewątpliwych, mimo wykorzystania wszystkich przewidzianych prawem metod dochodzenia do ustaleń zgodnych z rzeczywistością. O naruszeniu zasady in dubio pro reo nie można mówić wówczas, gdy sąd w wyniku pełnej i poprawnie dokonanej swobodnej oceny dowodów uznał, że brak jest wątpliwości albo że nie mają one znaczenia dla odpowiedzialności prawnej oskarżonego (por. wyr. SN z 14.5.1999 r., IV KKN 714/98, OSProk. i Pr. 2000, Nr 4, poz. 8).

Należy zwrócić uwagę, że niedające się usunąć wątpliwości to nie istnienie w dowodach sprzecznych wersji zdarzenia, ale brak możliwości rozstrzygnięcia między nimi przy użyciu zasad oceny dowodów. Dopiero gdy sprzeczności nie da się rozstrzygnąć, to jest wątpliwości usunąć, wtedy wątpliwości rozstrzyga się na korzyść oskarżonego (art. 5 § 2). Tłumaczenie wątpliwości na korzyść oskarżonego nie oznacza powinności wybierania wersji korzystniejszej. Najpierw bowiem wybiera się wersję wynikającą z racjonalnej analizy dowodów, to jest tę, która wynika z decyzji o ich wiarygodności (por. wyr. SA w Krakowie z 15.1.2003 r., II AKa 360/02, KZS 2003, Nr 3, poz. 46; wyr. SN z 6.1.2004 r., V KK 60/03, OSProk. i Pr. 2004, Nr 5, poz. 2). Zdaniem Sadu odwoławczego w realiach przedmiotowej sprawy mamy do czynienia nie z niedającymi się usunąć wątpliwościami, a z dwiema sprzecznymi wersjami zdarzenia. Przy czym Sąd I instancji dokonał racjonalnej oceny dowodów i wskazał, która z nich jest wiarygodna i możliwa w świetle zebranych dowodów. Zważywszy na powyższe jeszcze raz należy podkreślić, że nie budzi wątpliwości, że Sąd I instancji szczegółowo odniósł się do wszystkich okoliczności faktycznych ujawnionych w toku przeprowadzonego postępowania dowodowego, albowiem przy wydaniu zaskarżonego wyroku miał na względzie wszystkie zebrane w sprawie dowody, które wnikliwie rozważył zarówno na korzyść jak i niekorzyść oskarżonego (art. 4 kpk), a w sporządzonym uzasadnieniu przedstawił w sposób przekonujący, argumenty na poparcie swojego stanowiska.

Argumentacja zaprezentowana przez Sąd meriti w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku nie narusza również w żaden sposób swobodnej oceny dowodów, która nakazuje, aby Sąd ocenił znaczenie, moc i wiarygodność materiału dowodowego w sprawie na podstawie wewnętrznego przekonania z uwzględnieniem wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, nie będąc przy tym związany żadnymi ustawowymi regułami dowodowymi (tak też SN w wyroku z 08.04.1997 r IVKKN 58/97, Prok i Pr 1998/2017).

W ocenie Sądu odwoławczego rozumowanie przytoczone przez Sąd I instancji spełnia te wymogi z uwagi na fakt, iż ocena wartości zebranych dowodów została dokonana przez Sąd I instancji w wystarczającym zakresie, we wzajemnym kontekście, zgodnie z wiedzą i doświadczeniem życiowym. Z uwagi na to należało uznać, iż w żaden sposób nie można mówić o błędzie w ustaleniach faktycznych.

Zważyć też trzeba, że Sąd I instancji dokonał nie tylko prawidłowych ustaleń faktycznych oraz rzetelnej oceny zebranych w sprawie dowodów, ale także właściwie ocenił zachowanie oskarżonego od strony prawnokarnej

Reasumując, ocena dowodów została dokonana przez Sąd I instancji wszechstronnie, zgodnie z wiedzą i doświadczeniem życiowym oraz z zasadą obiektywizmu i jako taka, spełnia kryteria przewidziane w art. 4 k.p.k. i art. 7 k.p.k. Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wykazał także w sposób właściwy, z jakich dowodów wynikają poczynione przezeń ustalenia faktyczne, stanowiące podstawę przypisania oskarżonemu przedmiotowych przestępstw i dlatego nie dał w tej mierze wiary, dowodom przeciwnym.

Wbrew twierdzeniom skarżącego, niedopuszczenie dowodu z opinii biegłego medyka sądowego oraz pozyskania informacji z KPP w T., nie stanowiło naruszenia prawa procesowego (a w szczególności art. 167 kpk), które mogło mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku. Trzeba bowiem mieć na względzie, iż wniosek dowodowy obrońcy oskarżonego dotyczył tego, jaki wpływ miała zawartość alkoholu we krwi oskarżonego na realną ocenę sytuacji oraz wypowiedzanie się co do zaistniałych zdarzeń. W dodatku obrońca wniósł o wypowiedzenie się przez biegłego jaka była możliwość podejmowania działań przez funkcjonariuszy wobec świadka A. K. biorąc pod uwagę zawartość alkoholu w jego organizmie oraz możliwość relacjonowania przebiegu zdarzenia przez oskarżonego oraz świadka i sprawności urządzenia, którym dokonywano pomiaru. Okoliczności, na które powoływał się skarżący we wniosku dowodowym, jak słusznie wskazał Sąd Rejonowy w postanowieniu z dnia 4 grudnia 2017 roku nie miały wpływu na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy. Jak bowiem wynika z uzasadnienia zaskarżonego wyroku Sąd Rejonowy nie oparł się w żadnym stopniu na relacji świadka A. K. i notatki z jego rozpytania oraz oskarżonego K. G., złożonej w stanie pod wpływem alkoholu. Nie było więc celowe aby dopuszczać dowód z opinii biegłego na wskazane we wniosku okoliczności. Nie było też żadnych podstaw aby powziąć wątpliwości, co do prawidłowości wyników pomiaru zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu u oskarżonego. Nie było więc zasadne badanie sprawności urządzenia, którym takiego pomiaru dokonano.

Reasumując powyższe rozważania, stwierdzić należy, iż Sąd Odwoławczy nie dopatrył się w przeprowadzonym przez Sąd meriti postępowaniu, ani obraży przepisów prawa procesowego, która miałyby wpływ na treść rozstrzygnięcia, ani też błędu w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę wyroku, a tym samym brak było podstaw do uwzględnienia wniosków apelacji obrońcy oskarżonego.

Brak jest również podstaw, aby uznać wymierzony oskarżonemu wymiar kary za rażąco niewspółmiernie surowy. W przedmiotowej sprawie brak jest bowiem okoliczności łagodzących, a orzeczona przez Sąd I instancji kara jest adekwatna do stopnia winy i społecznej szkodliwości czynu oskarżonego.

Na uwzględnienie zasługiwał jedynie zarzut obrońcy, odnośnie orzeczenia przez Sąd Rejonowy w punkcie 6 wyroku świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w kwocie 5.000 złotych w oparciu o błędną podstawę prawną tj. art. 49 § 2 kk. Regulacja ta bowiem zarówno w dacie czynu, jak i w dacie orzekania nie obowiązywała. Sąd Rejonowy winien orzec powyższe świadczenie na podstawie art. 43a § 2 kk. Dlatego też Sąd Okręgowy wyeliminował z podstawy rozstrzygnięcia w punkcie 6 wyroku przepis art. 49 § 2 kk i przyjął za podstawę prawną art. 43a § 2 kk.

Zarzut ten był zresztą wspólny z uwzględnioną w całości apelacją prokuratora. Prokurator trafnie podniósł, iż w punkcie 5 zaskarżonego wyroku orzekając w przedmiocie zaliczenia na poczet orzeczonego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w strefie ruchu lądowego, okresu rzeczywistego zatrzymania prawa jazdy od dnia 3 października 2016 roku, Sąd I instancji błędnie oparł się na art. 63 § 2 kk. Powołana przez Sąd Rejonowy regulacja obejmuje bowiem swoim zakresem przedmiotowym okres rzeczywistego pozbawienia wolności na poczet orzeczonej kary grzywny. Natomiast do zaliczenia środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów odnosi się art. 63 § 4 kk. Z tych względów należało wyeliminować z podstawy prawnej punktu 5 zaskarżonego wyroku art. 63 § 2 kk i przyjąć za podstawę 63 § 4 kk.

Z tych też względów Sąd Okręgowy dokonał omówionych wyżej zmian w rozstrzygnięciu Sądu I instancji, natomiast w zasadniczej części, wyrok Sądu Rejonowego - jako słuszny i odpowiadający prawu - należało utrzymać w mocy.

Na podstawie przepisów wskazanych w części dyspozytywnej wyroku zasądził od oskarżonego K. G. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 220 złotych tytułem opłaty za drugą instancję i obciążył go wydatkami poniesionymi przez Skarb Państwa w postępowaniu odwoławczym w kwocie 20 zł.

W tym stanie rzeczy orzeczono jak w części dyspozycyjnej wyroku.